

ฟ้าสภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

Facsenate Maejo University

www.facsenate.mju.ac.th

ISSN 1517-2507

ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๘/๒๕๕๓ มีนาคม - เมษายน ๒๕๕๓

ISSN 1517-2507

ฟ้าสภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

Facsenate Maejo University

www.facsenate.mju.ac.th

ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๘/๒๕๕๓ มีนาคม - เมษายน ๒๕๕๓

กองบรรณาธิการ :

ดร.อุทุมมลักษณ์ อวสานบุญ,
อาจารย์จักรพงษ์ ไชยวงศ์,
อาจารย์วิศวิวรรณ ศิริสัมพันธ์,
อาจารย์อัมพร โพธิ์นาม,
อาจารย์ศรัณย์ จันทะระ,
อาจารย์อานนท์ สีดาเพ็ง,
อาจารย์สุจิตรา แก้วสีนวล,
อาจารย์ปริสุทธิ์ จิตต์ภักดี,
อาจารย์ณัฐพงษ์ สายพิณ

กองจัดทำ :

นางประมอม จันทะรัง,
นางกฤษณา วัฒน,
นางสาวศิริวรรณ ทองงาม

ที่ปรึกษา :

ผศ.ดร. ปะสิทธิ์ โนรี
รศ.ดร. สมปอง สรวนศิริ
ผศ.ดร. สุจิตรา จตนะมน
ผศ. ทวีชัย ทาเจริญ

เจ้าของ : สภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ E-mail : facsenate@mju.ac.th
สำนักงาน : ชั้น ๒ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ด.หมองหาร อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๓๐

Editor's Note

บรรณาธิการแถลง

6 เดือนเมษายนเป็นช่วงเวลาที่หลายคนรอคอยมาตลอดทั้งปี เพราะนอกจากจะได้หยุดพักผ่อนติดต่อกันหลายวันแล้ว ยังได้เล่นน้ำสงกรานต์คลายร้อน เป็นวันครอบครัวที่ญาติพี่น้องจะได้กลับมาอยู่พร้อมหน้าพร้อมตา พวกกันไปรดน้ำดำหัวญาติผู้ใหญ่ ครูบาอาจารย์ ผู้อาวุโส เป็นการแสดงความกตัญญูต่อบุคคลผู้มีพระคุณ เรียกได้ว่า เป็นช่วงเวลาสร้างความอบอุ่นแก่ทุกหัวใจที่ได้เวียนมาบอญด้วยสภาพเศรษฐกิจ การงาน และความจำเป็นแตกต่างกันไป โดยเฉพาะปีนี้บรรยากาศโดยรวมอาจจะไม่แจ่มขึ้นเช่นทุกปี ด้วยปัญหาทางการเมืองที่กระทบไปทุกภาคส่วนของสังคม บุคลากรในสถาบันการศึกษาจึงมีภาระที่จะต้องตระหนักเพิ่มขึ้นว่า จะทำอย่างไรเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ในการปฏิรูปการศึกษา เพราะทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ คือสิ่งสำคัญที่สุดที่จะช่วยพัฒนาประเทศชาติ และขับเคลื่อนสังคมไทยให้พบทางออกสำหรับทุกปัญหาที่เรากำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้

ฉบับนี้พบกับ ปฏิทินประเพณีปีใหม่เมือง โดย ผศ.ดร. ประสิทธิ์ โนรี จะมาช่วยให้เราเข้าใจในความเชื่อที่สั่งสมกันมาว่า สงกรานต์ไม่ใช่แค่การเล่นสาดน้ำ แต่คือความงดงามที่แฝงในพิธีกรรมอันเป็นมงคลแก่ชีวิต สรรวจทัศนคติของคณาจารย์ และบุคลากรรอบรั้วแม่โจ้ ใน ท่านอยากเห็นมหาวิทยาลัยแม่โจ้เป็นอย่างไรใน 5 ปีข้างหน้า และบทวิเคราะห์เชิงลึก ท้าทายให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นระบบ จาก รศ.ดร.วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ ใน อนาคตแม่โจ้ : ปัญหา, สิ่งท้าทาย และทางออก

บรรณาธิการ

น่านาสาระ

ปฏิทินประเพณีปีใหม่เมือง

โดย ผศ.ดร. ประสิทธิ์ โนรี
ประธานสภาคณาจารย์

ภาพจาก www.cm108.com

ตามตำนานที่เล่าขานกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ถึงประเพณีปีใหม่เมืองเป็นประเพณีที่เริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 13 เมษายนไปสิ้นสุดในวันที่ 17 เมษายนของทุกปี ซึ่งแต่ละวันนั้นก็จะมีกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

วันที่ 13 เมษายน เรียกว่า "วันสังขารล่อง"

"วันสังขารล่อง" เป็นวันที่ชาวบ้านทำความสะอาดที่อยู่อาศัยและซักเสื้อผ้า รวมทั้งเป็นวันหยุดการทำงานเพื่อฉลองเทศกาล โดยในวันแรกเช้าตรู่จะได้ยินเสียงพลและเสียงปั้งดังสนั่นไปทั่วเมืองจากคนในชุมชน ซึ่งการยิงปั้งหรือจุดพล เพื่อเป็นการขับไล่ตัวสังขารที่ไม่ดีออกไปจากชีวิต พอตอนสายชาวบ้านจะนำเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มและผ้าปูที่นอนไปซักและทำความสะอาดไล่สิ่งไม่ดีให้ไหลไปกับสายน้ำ และในวันดังกล่าวยังมีการสละหม่ รวมทั้งชำระล้างร่างกายให้สะอาดโดยมีการใช้น้ำขมิ้นสัมน้อยล้างร่างกายตั้งแต่ศีรษะลงมา เพื่อไล่สิ่งไม่ดีให้พ้นร่างกาย

วันที่ 14 เมษายน เรียกว่า "วันเนา"

"วันเนา" หรือ "วันเนา" ตามความเชื่อถือว่าเป็นวันไม่เป็นมงคล ห้ามทำสิ่งกันและกัน ห้ามพูดคำหยาบ ใครด่ากันในวันนี้ถือว่าปากจะเผลอไปตลอดปี ผู้ที่ถูกด่าจะโชคไม่ติดตลอดปี ดังนั้นวันนี้จึงไม่มีการด่าทอกัน นอกจากนั้นวันนี้ยังถือว่าเป็น "วันดา" หรือวันที่พ่อบ้านแม่บ้านจัดเตรียมอาหารขนมและสิ่งของ เพื่อจะนำไปทำบุญในเช้าวันรุ่งขึ้นที่วัดของแต่ละหมู่บ้าน จากนั้นช่วงบ่ายๆ ชาวบ้านจะรวมตัวกันไปขนทรายข้างแม่น้ำใกล้ชุมชน โดยร่วมแรงร่วมใจขนทรายเข้ามากองไว้ในวัด แล้วช่วยกันก่อเป็นเจดีย์เพื่อใช้ในการปักตุงในวันรุ่งขึ้น สำหรับการขนทรายเข้าวัดนี้ มีความเชื่อสืบทอดกันมาว่า เมื่อเข้าไปทำบุญหรือก็จั่นใดก็แล้วแต่ในวัดหากกลับออกมาจะมีทรายติดรองเท้าออกมาด้วย ถือว่าเป็นบาปเพราะเป็นสมบัติของสงฆ์ เมื่อถึงเวลาต้องนำกลับไปคืนวัดนั่นเอง

วันที่ 15 เมษายน เรียกว่า "วันพญาวัน"

วันเริ่มต้นปีใหม่ ตรงกับวันที่ 15 เมษายน จึงตั้งชื่อให้วันนี้เป็น "วันพญาวัน" เช้าตรู่ของวันนี้ชาวบ้านจะนำสำรับอาหารคาวหวานไปทำบุญที่วัด หลังจากนั้นจะมีพิธีปักตุงลงบนเจดีย์ทรายหรือกองทราย ที่ช่วยกันขนเข้ามาเมื่อวันวานโดยพิธีปักตุงนี้เชื่อกันว่าคนที่ทำบาปแล้ว หากมีการทำบุญ และปักตุง ทรายตุงจะสามารถช่วยพ้นตัวให้พ้นทุกข์ได้ ช่วงบ่ายจะมีการนำน้ำมันส้มป่อย ขนมนมเนยและเสื้อผ้าใหม่ ไปรดน้ำดำหัวผู้เฒ่าผู้แก่ พ่อและแม่ เพื่อขอขมาและขอพรปีใหม่จากเหล่าบรรดาผู้เคารพนับถือทั้งหลายเพื่อเป็นสิริมงคลกับชีวิตเริ่มต้นของวันปีใหม่

วันที่ 16 เมษายน เรียกว่า "วันปากปี"

"วันปากปี" วันนี้จะมีการดำหัววัด คารวะเจ้าอาวาส ดำหัวเจ้าบ้านหรือศาลเจ้าประจำหมู่บ้าน ชาวบ้านจะพากันไปวัดพร้อมกับนำใส่เครื่องบูชาพระเคราะห์ทั้งหลาย เสื้อผ้าของตัวเองและคนในครอบครัวเพื่อบูชาพระเคราะห์ทั้งเก้าเพราะเชื่อว่าหากได้ทำบุญอย่างนี้แล้ว คนในครอบครัวและตัวเองจะปราศจากเคราะห์ จะมีโชคติดไปตลอดปี

วันที่ 17 เมษายน เรียกว่า "วันปากเดือน"

"วันปากเดือน" วันนี้จะมีพิธีทำบุญสะเดาะเคราะห์ รวมทั้งรดน้ำดำหัวผู้ที่เคารพนับถือด้วยเช่นกัน

จากการที่สภาคณาจารย์ได้จัดทำแบบสอบถามในหัวข้อ "ทำนอยากเห็นมหาวิทยาลัยแม่โจ้เป็นอย่างไรใน 5 ปีข้างหน้า" โดยได้ส่งแบบสอบถามไปยังคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย รวมจำนวนทั้งสิ้น 466 ชุด ทั้งนี้สภาคณาจารย์ได้รับแบบสอบถามคืน 47 ชุด คิดเป็นร้อยละ 10.54 ของแบบสอบถามทั้งหมด รวมทั้งสิ้น 102 ข้อเสนอ แบ่งเป็นข้อเสนอแนะด้านวิชาการ 39 ความเห็น (38%) ด้านการบริหาร 31 ความเห็น (30%) ด้านกิจการนักศึกษา 9 ความเห็น (9%) ด้านสวัสดิการของบุคลากร 9 ความเห็น (9%) และด้านการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 14 ความเห็น (14%) ซึ่งข้อเสนอในแต่ละด้าน พอสรุปได้ดังนี้

ด้านวิชาการ

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการเห็นการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรในด้านคุณภาพมีมาตรฐานที่ได้รับการรับรอง เช่น TQF เป็นต้น หลักสูตรควรมีความทันสมัย รวมทั้งมีการวางเป้าหมายของหลักสูตร (ด้านมาตรฐาน) ในระดับสากล ด้านกระบวนการสอนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องการให้มีระบบการประเมินผู้สอนที่มีประสิทธิภาพและมีการกำกับดูแลจริยธรรมของผู้สอน รวมทั้งต้องการให้มีการพัฒนาระบบการรับนักศึกษาเข้าเรียนที่เน้นคุณภาพเป็นสำคัญ ในด้านการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าควรมีนโยบายส่งเสริมผลักดันการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการอย่างจริงจัง โดยเสนอให้ปรับปรุงขั้นตอนให้มีความรวดเร็วขึ้น รวมถึงมีการกำหนดค่าตอบแทนในการนำเสนอผลงานทางวิชาการที่ชัดเจนและสนับสนุน (ค่าตอบแทน) อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีข้อเสนอแนะว่าควรส่งเสริมการจัดประชุมและสัมมนาทางวิชาการในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อเป็นเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนความรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สังคม โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

ด้านการวิจัย

การจัดหาแหล่งทุนเป็นประเด็นที่มีผู้แสดงความคิดเห็นมากที่สุด โดยต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดหาทุนวิจัยให้พอเพียง รวมทั้งมีการกระจายงบประมาณการวิจัยอย่างทั่วถึง และต้องการให้ระบบการคัดเลือกงานวิจัยเพื่อรับการสนับสนุนงบประมาณมีความโปร่งใส ยุติธรรม มีความเท่าเทียมกันระหว่างงานวิจัยสายวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ และเห็นว่าสำนักวิจัยควรมีบทบาทในการวิจัยเป็นหลักมากกว่างานจัดสรรงบประมาณ นอกจากนี้ยังมีความเห็นให้เพิ่มบุคลากรสายอาจารย์ให้มากขึ้นด้วย

ด้านการบริหาร

ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะให้ใช้ผลงานและความสำคัญของงานเป็นเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณ และเสนอให้จัดสรรงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนเป็นหลัก นอกจากนั้นมีข้อเสนอให้จัดสรรงบประมาณเพื่องานวิชาการและวิจัยให้มากขึ้น ในด้านการบริหารงานบุคคลนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับประเด็นการสรรหาบุคลากร โดยต้องการให้พิจารณาจากความรู้ความสามารถ ความเหมาะสมกับตำแหน่งงานเป็นหลัก รองลงมาต้องการให้มีการประเมินผลงานอย่างแท้จริง ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ต้องการให้มีการใช้ระบบพวกพ้องทั้งในด้านการสรรหาและประเมินผลงานด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ข้อเสนอร่วมกันในด้านการบริหารจัดการอย่างโปร่งใส มีประกาศระเบียบต่างๆ อย่างชัดเจน

ด้านกิจการนักศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่ากิจกรรมของนักศึกษามีมากเกินไป ควรให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนมากขึ้น กิจกรรมที่ควรส่งเสริมคือกิจกรรมทางวิชาการและกีฬา ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของนักศึกษาต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ และผู้บริหารต้องควบคุมมิให้มีผู้ใดหาประโยชน์ส่วนตัวจากกิจการนักศึกษา

ด้านการจัดสวัสดิการ

เสนอให้จัดสร้างที่พัก-สโมสรบุคลากร ที่จอดรถที่มีความปลอดภัย ทางเดินที่กันแดดและฝน เชื่อมต่อระหว่างอาคารต่างๆ ลดการตัดต้นไม้ใหญ่ในมหาวิทยาลัย สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล และการตรวจสุขภาพประจำปี การศึกษาดูงาน ทุนการศึกษาของบุตรและค่าเช่าที่พัก

สรุป

โดยภาพรวมแล้วต้องการเห็นการพัฒนามหาวิทยาลัยในเชิงคุณภาพทุกๆ ด้านและต้องการให้เกิดธรรมาภิบาลขึ้นในองค์กร ซึ่งหวังว่าข้อเสนอแนะต่างๆ เหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยแม่โจ้ต่อไป โดยสภากาจารย์พร้อมที่จะเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความคิดเห็นข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของมหาวิทยาลัยของเรา

อนาคตแม่โจ้ : ปัญหา, สิ่งท้าทาย และทางออก

โดย รศ.ดร.วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์
คณบดีคณะสารสนเทศและการสื่อสาร
ศิษย์เก่าแม่โจ้รุ่น 32

ในฐานะผู้คิดคำขวัญให้กับแม่โจ้มากหลายวาระ รวมทั้งคำขวัญแม่โจ้ 75 ปี ที่ว่า มหาวิทยาลัยแม่โจ้ 75 ปี : อดีตที่ภาคภูมิใจ อนาคตสดใสในอนาคต มีคนถามมากกว่า แม่โจ้หรืออนาคตแม่โจ้จะสดใส ในเมื่อปัญหาและสิ่งท้าทายมีอยู่มากมายข้างหน้า!!

ยิ่งรู้ว่า มหาวิทยาลัยแม่โจ้ติดอันดับที่ 1,828 ของการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลกปี 2010 (Webometrics Ranking of World University) ถ้ามหาวิทยาลัยแม่โจ้ขยับอันดับได้ปีละ 1 อันดับ เราจะใช้เวลาไม่น้อยกว่า 1,500 ปี (หรือตายเกิดอีก 15ชาติ) ที่จะติดอันดับ Top 100-300!!

อดีตที่ภาคภูมิใจ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้คือสถาบันผู้บุกเบิกการศึกษาด้านการเกษตรของชาติ มีศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียงกระจายทำงานอยู่ทุกถิ่นทั่วไทย แม่โจ้จึงเป็นดังตำนานการเกษตรที่ยิ่งใหญ่ของแผ่นดินไทย เมื่อพูดถึงการเกษตร คนไทยจะนึกถึง "เกษตรแม่โจ้" เสมอ ด้วยความภาคภูมิใจในจิตวิญญาณ "ความเป็นแม่โจ้" คือ ความรัก สามัคคี มีความรับผิดชอบ ถ่อมตัว ตัดดิน บุกและสู้งาน คิดเป็นทำเป็น ทำงานหนักด้วยความเต็มใจมีอาชีพ มุ่งมั่นพัฒนาการเกษตรของชาติให้ก้าวหน้า ดังคำกล่าวที่ว่า "แม่โจ้ก้าวไกลเกษตรไทยก้าวหน้า"

กว่า 75 ปีที่ผ่านมา หากจะพูดถึงคน สถานที่ สิ่งหักปรัหักพังและความจำเริญทางวัตถุ คงพูดกันไม่จบ แต่ถ้าพูดถึง จิตวิญญาณ ก็คงจะไม่เปลี่ยนไปมากนัก สมัยพระช่วงเกษตร ศิลปากร (บิดาแม่โจ้) ท่านจะเน้นการปมเพาะปลูกฝังให้ชาวแม่โจ้มีความรับผิดชอบ (sense of responsibility) ในทุกภารกิจที่กระทำ ทั้งในชีวิตและการทำงาน มีความรัก สามัคคี กลมเกลียว เป็นน้ำหนึ่งใจเดียว (esprit de corps) และอดทน พอมาสสมัย ศาสตราจารย์ ดร.วิภาต บุญศรี วังชัย ศิษย์เก่าแม่โจ้ รุ่น 1 ประวัติศาสตร์อีกหน้าหนึ่งของแม่โจ้ ก็บันทึกคำว่า "งานหนักไม่เคยฆ่าคน" ฝังลงในจิตวิญญาณชาวแม่โจ้รุ่นหลังๆ ให้ถือเป็นคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของชีวิต จนนักศึกษาแม่โจ้รุ่นหลังๆ สิมเลื่อนหรือไม่รู้จำคำว่า sense of responsibility ไปด้วยซ้ำ

ความสดใสในอนาคต

อนาคตที่สดใสของชาติขึ้นอยู่กับก้าวทัน ก้าวหน้า ก้าวไกลทางการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มุ่งมั่นจะพัฒนาสถาบันให้มีความเป็นเลิศทางการเกษตรและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการเป็นผู้นำทั้งระดับประเทศและนานาชาติ มุ่งสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ดีมีคุณค่า ประหยัด และเป็นประโยชน์ทั้งระดับบุคคล ชุมชน และประชาคมโลก

แม่โจ้มุ่งสร้างบุคคลให้เป็นทั้งคนดีคนเก่ง มีความคิดสร้างสรรค์ ยึดมั่นการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม นอกจากการปลูกและป้อนเพาะทางการเกษตรแล้ว แม่โจ้ยังมุ่งปลูกความรักความศรัทธาและความดีงามประดับไว้กลางใจคนเพื่อความจำเป็นของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในวิถีไทย

ปัญหาและสิ่งท้าทาย

มหาวิทยาลัยไทยกำลังถูกโจมตีมากกว่าชาติพลั้งปัญหาในการชี้นำสังคม ไม่สามารถแก้ปัญหาสำคัญของชาติได้ เช่น เหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น เป็นประวัติศาสตร์ที่ต้องจารึกอีกครั้งว่าประเทศมีปัญหาความแตกแยกของผู้คนในสังคมอย่างรุนแรง มหาวิทยาลัยส่วนมากไม่กล้าชี้นำทางออกใดๆ นั่งเจียบอยู่บนหอคอย ขณะเดียวกันก็มีพลังมากมายที่กำลังเปลี่ยนแปลงสังคมและโลกของเราที่มีผลกระทบต่อดุคสมัยศึกษาไทย

ความคาดหวังของมหาวิทยาลัย

จากบริบทและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ความคาดหวังของมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐ และเอกชนก็เปลี่ยนไป เช่น

1. มหาวิทยาลัยต้องมองหา partners ภายนอกมากขึ้นในการพัฒนาลังคมการเรียนรู้ (learning society)
2. มหาวิทยาลัยต้องแสดงภาวะผู้นำทั้งระดับท้องถิ่น ระดับภาค ระดับชาติและสากล
3. มหาวิทยาลัยต้องมีการบริหารจัดการที่คำนึงถึงคุณค่า คุณภาพ คุณธรรม ตลอดจนประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น เพื่อบรรลุเป้าหมายทั้งการเรียนการสอน/การวิจัย ที่สำคัญคือการบริหารจัดการต้องซื่อสัตย์และโปร่งใส (accountable and transparent)
4. ต้องรักษามาตรฐาน (maintain standard) และมีคุณภาพสูง (high quality) ในทุกพันธกิจที่กระทำ
5. ต้องแสดงความสามารถในหาแหล่งรายรับใหม่เพิ่มขึ้น

ต้องเปลี่ยนแปลงก็ไหนก็จะแหลมคมพอ

1. ต้องมีการเปลี่ยนแปลงภายในสถาบัน (within institutions) โดยการเปลี่ยนแปลงนั้นต้องเป็นการก่อตัวและเกิดจากแรงผลักดันของคนภายในมหาวิทยาลัยเอง ไม่ว่าจะเป็นระดับตัวบุคคล ภาควิชา คณะ องค์กรบริหารและนักศึกษา
2. การเปลี่ยนแปลงในวงกว้าง (ubiquitous) ทั้งการสอน การเรียน การวิจัย การบริหาร มาตรฐานทางวิชาการ และวัฒนธรรมองค์กร

3. การเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ (systemic) เช่น การออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ การติดตามงานและการเงิน ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และป้องกันการทุจริต

4. การเปลี่ยนแปลงระดับรากเหง้า (radical) ได้แก่ สถาบันรูปแบบใหม่ กระบวนการใหม่ สิ่งที่ไม่ดีต้องกล้าขูดรากเหง้าออก กล้าคิด กล้าทำ กล้าสู้ด้วยแรงกดดันและการตอบสนององสังคมที่เปลี่ยนไป **ครูอาจารย์ไม่ใช่แหล่งเดียวของความรู้** นักศึกษาไม่เพียงเป็นผู้เรียน หรือลูกค้า ในยุคดิจิทัลมหาวิทยาลัยต้องเป็นองค์กรที่เปิดกว้าง ต้องเป็นศูนย์กลางของเครือข่ายที่กว้างขวางของทั้งแหล่งปัญญา สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมระดับโลก แต่ด้วยความจำกัดของทรัพยากรผู้บริหารมหาวิทยาลัยจึงต้อง**มีความเป็นมืออาชีพ** การตัดสินใจจะยากมากขึ้น ต้องมีระดับของ**ความคิดเชิงยุทธศาสตร์ที่สูงขึ้น**

มหาวิทยาลัยจะรับมือกับสิ่งท้าทายอย่างไร

1. ด้านบุคลากร

1.1 มหาวิทยาลัยต้องมีความพร้อมในการขับเคลื่อน **"คนเก่ง"** สร้างโอกาสให้สายเลือดใหม่ (new blood) พร้อมกับการหมั่นพัฒนาสมรรถวิสัยของบุคลากรเก่า

- ให้มีความเชี่ยวชาญเทคโนโลยีใหม่ทั้งด้านการสอนและการวิจัย
- ปรับปรุงการกระจายทรัพยากรโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถาบัน
- สร้างความเข้มแข็งและขยายความสัมพันธ์ของบุคลากรในมหาวิทยาลัยกับชุมชนในวงกว้าง รวมทั้งภาคอุตสาหกรรม
- รักษากำลังใจขวัญของบุคลากรและระบบรางวัลอย่างเป็นธรรม ส่งเสริม **"คนดี"** ให้เป็น **"คนดี"** พังกำแพงความชั่วร้าย

1.2 ส่งเสริมให้บุคลากรมีความสามารถในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การกำหนดเป้าประสงค์ การติดตามและประเมินคุณภาพการสอนและการวิจัยให้บรรลุเป้าหมาย

1.3 อาจารย์ต้องตระหนักและยอมรับ ว่านักศึกษามีความสามารถในการจัดระบบการเรียนรู้ของตนเองได้มากขึ้น ผ่านแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต อาจารย์จึงไม่ใช่คำตอบเดียวของความรู้

1.4 สร้างบรรยากาศใน campus และสิ่งแวดล้อมเสมือน (virtual environment) เพื่อส่งเสริมการป้อนเพาะปลูกฝังนักศึกษาทั้งด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ ความเป็นมืออาชีพ ค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรม

2. พันธกิจและกิจกรรมของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยต้องปรับปรุงและขยายสมรรถวิสัยของมหาวิทยาลัย โดย

2.1 ปรับปรุงการบริหารจัดการ สร้างภาวะการเป็นผู้นำในทุกระดับ สาขาวิชา คณะบัตินองอธิการบดี และอธิการบดี

2.2 พัฒนาศาสตร์ที่เป็นจริงของการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสำเร็จปริญญาตรีไม่ใช่จุดจบของการเรียนรู้

2.3 เพิ่มแหล่งรายได้ของมหาวิทยาลัยให้หลากหลายทั้งการบริการ การให้คำปรึกษา การเป็นหุ้นส่วน การจัดการทรัพย์สินทางปัญญา การเช่าทรัพย์สิน และกิจกรรมเชิงธุรกิจต่างๆ

2.4 สร้างพันธมิตรที่เข้มแข็งสังคมนานาชาติยอมรับ เพื่อสร้างผลกระทบเชิง economies of scale ทั้งหน่วยงานการศึกษา หน่วยการวิจัยและองค์กรทางธุรกิจ

2.5 ยอมรับ ให้เกียรติและให้รางวัลแก่ผู้ที่สอนดี (more honor to teaching) มากกว่าการวิจัย เพราะอาจารย์ปัจจุบันมุ่งไปเป็นผู้บริหารและทำงานวิจัยจนละทิ้งความพยายามในการสอน บุคลากรทุ่มเทในการสอนถูกมองข้ามอันมีผลกระทบโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา

2.6 ให้บริการต่อชุมชนท้องถิ่นและภูมิภาค ขณะเดียวกันก็ขยายวงกว้างสู่ระดับชาติและระหว่างประเทศ

3. วัฒนธรรมการทำงาน

3.1 ต้องสร้างบรรทัดฐานการทำงานทั้งด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ การตัดสินใจด้านการเงิน การติดตามและรายงานการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างคุณภาพที่สูงขึ้น จนวัฒนธรรมคุณภาพกลายเป็นวัฒนธรรมของชีวิต

3.2 ต้องมีระบบฐานข้อมูลเชิงลึกที่ดี เพื่อช่วยในการตัดสินใจในการแข่งขันและการสร้างเครือข่ายสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน ต้นทุนการผลิตล้วนสูงขึ้น ขณะเดียวกันสังคมก็ต้องการความรู้ที่นำไปใช้งานได้มากขึ้น มหาวิทยาลัยจึงต้องมีระบบการตัดสินใจที่ดี

3.3 ต้องมีหน่วยงานอิสระ เพื่อประเมินการวิจัยและวิเคราะห์การดำเนินงานมหาวิทยาลัยอย่างเที่ยงธรรม หากมหาวิทยาลัยจะยังคงอยู่อย่างมีคุณค่าทางวิชาการ

3.4 บทบาททางศีลธรรมและจรรยาบรรณของมหาวิทยาลัยถูกตั้งคำถามอย่างมากจากสังคม จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงเร่งด่วน อาทิ เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า นักการเมืองชั่วและสื่อชั่วคือสาเหตุหลักของจริยธรรมที่เสื่อมโทรมและความชั่วร้ายในแผ่นดิน การเลือกคบพันธมิตรทางสื่อและนักการเมืองจึงต้องรู้จักแยกแยะ ฯลฯ

ความเปลี่ยนแปลง - เพื่อความสดใสของอนาคต แม่ใจควรทำอย่างไร

จากสิ่งที่ท้าทาย แนวโน้มและปัญหาของอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ใจควรมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้

1. ตรวจสอบและประเมินตน (review and appraise) ทั้งด้านนโยบาย โครงสร้าง แนวปฏิบัติ และทักษะความสามารถของแม่ใจ ว่าควรก้าวไปทิศทางใด สอดคล้องกับทิศทางของชาติและโลกหรือไม่

2. กำหนดจุดยืนใหม่ (reposition) แล้วกำหนดพันธกิจและยุทธศาสตร์ที่จะนำพาแม่ใจสู่ความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่กว่าเดิม เพื่อสามารถแข่งขันได้ในตลาดการศึกษาทั้งระดับประเทศ และนานาชาติ

3. ประเมินคุณภาพ (appraise the quality) การเรียนการสอน การวิจัยและการบริการชุมชน กำหนดมาตรฐาน โดยใช้ benchmarks ระดับสากล เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. ขยายลักษณะของนักศึกษาที่เข้าศึกษา (student intake) ให้กว้างขึ้น ใช้วิธีการสอนที่ยืดหยุ่นมากขึ้น (flexible teaching) เช่น การศึกษาแบบ part-time, การสอนนักศึกษาสูงอายุ (mature age) post-graduate เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

5. สร้างความเข้มแข็งในความสัมพันธ์ (strengthen links) และเป็น partner กับหน่วยงานอุตสาหกรรมกับชุมชน องค์กรทางเทคโนโลยี เพื่อการทำงานที่เปิดกว้าง และมีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับชุมชนมากขึ้น

6. แสวงหาแหล่งทุนที่หลากหลายมากขึ้น (diversify funding sources) เพิ่มการบริการทางวิชาการทั้งระดับประเทศและนานาชาติ ใกล้ชิดกับวงการอุตสาหกรรมมากขึ้น และขยายวิชาที่เปิดสอนให้สอดคล้องกับความต้องการมากขึ้น

7. สร้างความเข้มแข็งทั้งการกระทำและความสามารถ (strengthening capabilities and action) ต้องคิดทบทวนในการสร้างสมดุลระหว่างการแข่งขันให้ได้มาซึ่งทรัพยากรการบริหารกับการดำรงความร่วมมือ (cooperation) เพื่อสร้างผลกระทบและการยอมรับจากสังคมให้กว้างขวางมากขึ้น

8. ใช้หัวใจในการทำงาน รักในสิ่งที่ทำ และทำในสิ่งที่ดีเท่านั้น

แม่ใจต้องกลายกลไกการบริหารจัดการองค์กรใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารเพื่อสนองความต้องการของผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย (customer driven) เน้นการก้าวทันอนาคต (focused on future) ทำงานเป็นทีม (team based) บริหารจัดการบนความจริง (manage by fact) การสร้างสรรค์นวัตกรรม และการมีจิตใจพร้อมเปลี่ยนแปลง (innovative) รวมทั้งการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (continuous improvement) โดยมีกระบวนการพัฒนานุคลากรคู่ขนานประกอบกันไป ทั้งการพัฒนาทักษะองค์ความรู้ ให้เป็นคนคิดเก่ง สอดรับกับการบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูง เป็นองค์กรที่อุดมคุณค่า

บทสรุป : สร้างปัญญาและความดีอย่างหาญกล้า คือภารกิจศักดิ์สิทธิ์ การแข่งขันในระดับมหาวิทยาลัย นับวันจะแหลมคมและรุนแรงมากขึ้น ความสำเร็จในอดีตของแม่ใจไม่ได้เกิดจากความบังเอิญ แต่เกิดจากคนที่ตั้งใจทำ ความสดใสของแม่ใจในอนาคตต้องอาศัยจินตนาการ บวกการลงมือทำและความพยายามทำด้วย integrity, simplicity และ self-confidence ในปัจจุบัน หากชาวแม่ใจทุกคน ยึดมั่นในการกิจอันศักดิ์สิทธิ์ มุ่งมั่นสร้างมหาวิทยาลัยแม่ใจให้เป็นสถาบันที่เปี่ยมด้วยพลังปัญญาและพลังความดีงามของแผ่นดินอย่างหาญกล้าแล้ว อนาคตแม่ใจสดใส ไม่ต้องรออีก 15 ปีแน่นอน

สรุปผลการประชุม

ประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (ปอมท.)

สมัยสามัญ ครั้งที่ 2/2553 วันที่ 6-7 มีนาคม 2553

ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

.....

1. รับทราบ ประธาน ปอมท. ได้รับเชิญเข้าร่วมประชุมหารือเรื่อง "TOF กับคุณภาพ มหาวิทยาลัย" วันที่ 10 มีนาคม 2553 เวลา 13.00-16.00 น. ณ โรงแรมสยามซิตี้ กรุงเทพมหานคร

2. แจ้งเรื่อง ขอเชิญฟังสัมมนาเรื่อง นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด : ทางออกและความเชื่อมั่น" วันที่ 17 มีนาคม 2553 เวลา 8.30-12.30 น. ณ ห้องประชุมสัญญาธรรมศักดิ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพฯ และเรื่อง "รู้ทัน TOF : อวสานชีวิต อาจารย์มหาวิทยาลัย?" วันที่ 23 มีนาคม 2553 เวลา 8.30-15.30 น. ณ อาคารมัลลีย์ หอพระจันทร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กรุงเทพฯ

3. รับทราบความก้าวหน้าในการจัดประชุมวิชาการ ปอมท. ประจำปี 2553 เรื่อง "การปฏิรูป การศึกษาทั้งระบบ : จุดเปลี่ยนประเทศไทย" วันที่ 19-20 สิงหาคม 2553 ณ โรงแรมรามาร์คเดนท์ กรุงเทพฯ โดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นเจ้าภาพร่วมกับ ปอมท. และ สกอ. โดยมีหัวข้อเสวนาที่น่าสนใจ เช่น ทิศทางการจัดการศึกษาของไทย ในศตวรรษที่ 21 กับบริบทการศึกษาของโลก, การประกันคุณภาพการศึกษากับความรับผิดชอบต่อสังคม, การพัฒนาสถาบันมหาวิทยาลัยไทยและนวัตกรรมการศึกษาชาติ : ความฝันหรือความจริงภายใต้รัฐบาลปัจจุบัน ส่วนเสวนากลุ่มย่อยประกอบด้วย เรื่อง แอ็ดมิสชั่น : วิกฤตหรือโอกาสชาติ, บทบาทมหาวิทยาลัยในการชี้นำและรับผิดชอบต่อสังคม การประกันคุณภาพศึกษา (Q, TQF), การจัดลำดับมหาวิทยาลัยและบทบาทสภามหาวิทยาลัยไทย

4. การเตรียมการคัดเลือกอาจารย์ดีเด่นแห่งชาติของ ปอมท.

ได้กำหนดให้ส่งรายชื่ออนุกรรมการคัดเลือกอาจารย์ดีเด่นแห่งชาติชุดต่าง ๆ ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2553 ส่วนการเสนอชื่ออาจารย์ดีเด่นแห่งชาติให้ส่งแบบฟอร์มประวัติและผลงาน พร้อมรูปถ่าย 1 ใบ ภายในวันที่ 30 เมษายน 2553 จะเชิญอนุกรรมการคัดเลือกทุกชุดประชุมครั้งที่ 1 ในวันที่ 8 พฤษภาคม 2553 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ก่อนจะมีการสัมภาษณ์ช่วงเดือนมิถุนายน 2553 และสามารถตัดสินให้แล้วเสร็จในเดือน กรกฎาคม 2553 เพื่อเสนอชื่อเข้ารับโล่อาจารย์ดีเด่นแห่งชาติในที่ประชุมวิชาการ ปอมท. เดือนสิงหาคม 2553

5. พิจารณาเห็นชอบบทบาทของ ปอมท. และเผยแพร่ภารกิจของ ปอมท. ในรอบปี ในประเด็นที่อยู่ในความสนใจของสังคม เช่น มาตรฐานคุณภาพอุดมศึกษา (TOF) ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาการส่งเสริมอุตสาหกรรม ปัญหาวิกฤตทางการเมือง/ การแก้ไขรัฐธรรมนูญ การเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ และเรื่องแห่งเงินเดือนใหม่ของข้าราชการพลเรือนเป็นต้น

6. การลงนามในธรรมนูญ ปอมท. 2552 โดยมอบหมายให้เลขาธิการไปจัดทำเป็นโปสเตอร์ใหญ่ เพื่อให้ประธานแต่ละแห่งลงนามร่วมกัน และนำติดบอร์ดของสำนักงานสภาคณาจารย์/พนักงานแต่ละแห่ง

7. กำหนดประชุม ปอมท. ครั้งที่3/2553 วันที่ 3-4 เมษายน 2553 ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

สรุปผลการประชุม

ประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (ปอมท.)

สมัยสามัญ ครั้งที่ 2/2553 วันที่ 3 - 4 เมษายน 2553

ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....

1. รับทราบแถลงการณ์มติจากที่ประชุมสภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อแสดงถึงความรู้สึก ความกังวล ความคิดเห็นและเจตนารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์บ้านเมืองในขณะนี้ และแถลงการณ์ของสมาชิกที่ประชุม ปอมท. ที่เข้าร่วมประชุมสมัยสามัญ ครั้งที่ 3/2553 ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ฉบับที่ 1/2553 เรื่อง แนวทางการแก้ไขวิกฤตชาติในปัจจุบัน
2. รับทราบสรุปรายงานการเงินของฝ่ายการเงิน ปอมท. ณ วันที่ 3 เมษายน 2553 มีเงินฝากที่ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาอโศก กรุงเทพมหานครจำนวน 1,377,414.38 บาท และที่สหกรณ์ออมทรัพย์ สพบ. จำนวน 2,388.53 บาท มีรายการค้างจ่ายจำนวน 41,670 บาท
3. รับทราบความก้าวหน้าการเตรียมจัดประชุมวิชาการ ปอมท. ประจำปี พ.ศ. 2553 ซึ่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นเจ้าภาพ ระหว่างวันที่ 19 - 20 หรือ 26 - 27 สิงหาคม 2553 ณ โรงแรมรามารการ์เดนส์ กรุงเทพมหานคร และปรับหัวข้อ เป็นเรื่อง "การปฏิรูประบบอุดมศึกษาไทย: ว่าจะเป็นความฝัน?" ประกอบด้วย การปาฐกถาพิเศษ การบรรยาย การอภิปราย กิจกรรมกลุ่มย่อย การนำเสนอผลงาน ทางวิชาการ และ นิทรรศการ โดยมีค่าลงทะเบียน คนละ 2,000 บาท
4. เห็นชอบการดำเนินงานเกี่ยวกับมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา (TQF หรือ มคอ.) โดยให้เสนอความคิดเห็นแก่ สกอ. ในการส่งกรอบข้อกำหนดของ มคอ.ให้สภามหาวิทยาลัยแต่ละแห่งพิจารณาใหม่ให้เหมาะสมแต่ละมหาวิทยาลัย
5. พิจารณาให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกอาจารย์ดีเด่นแห่งชาติของ ปอมท. ประจำปี 2552 จำนวน 4 สาขา ได้แก่ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี, วิทยาศาสตร์สุขภาพ, สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ โดยกำหนดประชุม คณะอนุกรรมการทั้ง 4 สาขา ครั้งแรกใน วันที่ 9 พฤษภาคม 2553 เวลา 9.00 น. เป็นต้นไป ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร
6. กำหนดประชุมครั้งต่อไปวันที่ 8 - 9 พฤษภาคม 2553 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

แถลงการณ์ของสมาชิกที่ประชุม

ประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (ปอมท.)

ฉบับที่ ๑/๒๕๕๓

เรื่อง "แนวทางการแก้ไขวิกฤตชาติในปัจจุบัน"

สืบเนื่องจากความขัดแย้งทางการเมืองที่นำไปสู่การชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตยของประชาชนจำนวนมากในกรุงเทพมหานครและตามจังหวัดต่างๆ นับแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๓ ที่ผ่านมา โดยผู้นำของการชุมนุมได้ยื่นข้อเสนอให้นายกรัฐมนตรียุบสภาเพื่อคืนอำนาจสู่ประชาชนด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกของที่ประชุม ปอมท. ซึ่งได้เข้าร่วมประชุมสมัยสามัญ ครั้งที่ ๓/๕๓ ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีความเห็นว่าการชุมนุมดังกล่าวเป็นการใช้สิทธิของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญมาตรา ๖๓ ถึงแม้จะสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนกรุงเทพมหานครและนำไปสู่ผลกระทบประชาธิปไตยของประเทศไทยที่สมบูรณ์ ในฐานะสมาชิกของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (ปอมท.) ซึ่งเป็นตัวแทนของบุคลากรในมหาวิทยาลัยของรัฐ ๒๑ แห่ง ได้ร่วมกันปรึกษาหารือ และขอเสนอแนวทางถึงทางออกในการแก้ไขวิกฤตชาติในปัจจุบัน ดังนี้

๑. ขอให้ทุกฝ่ายหลีกเลี่ยงความรุนแรงในทุกรูปแบบ ขอให้แสดงบทบาทของตนเองได้อย่างเต็มที่ภายใต้กรอบของอารยะชนและถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลักร่วมกัน
๒. ขอให้เจ้าหน้าที่รัฐทุกฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ตนโดยมีแนวทางร่วมกันในการป้องกันความรุนแรง อันอาจนำไปสู่ความเสียหายของประเทศชาติ
๓. ขอสนับสนุนการแก้ปัญหาความขัดแย้ง และความคิดเห็นที่แตกต่างกันด้วยการเจรจาอย่างสันติวิธี โดยเหตุผลและข้อเท็จจริง
๔. ขอให้รัฐบาลและฝ่ายนิติบัญญัติเร่งดำเนินการในอันที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการเมือง และปฏิรูปการศึกษาเพื่อสันติสุขแก่สังคมโดยรวมอย่างรวดเร็วที่สุด

๓ เมษายน ๒๕๕๓

ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม